

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 35/17

Λουξεμβούργο, 30 Μαρτίου 2017

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-111/16
Giorgio Fidenato κ.λπ.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Bobek, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέτρα έκτακτης ανάγκης σχετικά με γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές μόνον αν μπορούν να αποδείξουν, πέραν του επείγοντος, ότι συντρέχει σαφής και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία και το περιβάλλον

Το 1998¹, η Επιτροπή ενέκρινε τη διάθεση γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου MON 810 στην αγορά. Στην απόφασή της, η Επιτροπή παρέπεμπε σε γνώμη της επιστημονικής επιτροπής, σύμφωνα με την οποία δεν υπήρχε λόγος να θεωρηθεί ότι το συγκεκριμένο προϊόν θα είχε βλαβερές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία ή στο περιβάλλον.

Το 2013, η Ιταλική Κυβέρνηση ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης προς απαγόρευση της καλλιέργειας αραβοσίτου MON 810, κατόπιν νέων επιστημονικών μελετών που εκπονήθηκαν από δύο ιταλικά ερευνητικά κέντρα. Στηριζόμενη σε επιστημονική γνώμη την οποία εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA), η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν υφίσταντο νέα επιστημονικά δεδομένα που να δικαιολογούν τη λήψη τέτοιων μέτρων έκτακτης ανάγκης και να αναιρούν τα προηγούμενα συμπεράσματά της όσον αφορά την ασφάλεια του αραβοσίτου MON 810. Παρά ταύτα η Ιταλική Κυβέρνηση απαγόρευσε, με κοινή υπουργική απόφαση του 2013, την καλλιέργεια αραβοσίτου MON 810 στην ιταλική επικράτεια.

Το 2014, διαπιστώθηκε ότι ο G. Fidenato και άλλοι καλλιεργούσαν αραβόσιτο MON 810 κατά παράβαση της ως άνω εθνικής απόφασης, οπότε ασκήθηκε εν συνεχεία ποινική δίωξη εις βάρος τους.

Στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, το Tribunale di Udine (πρωτοδικείο του Udine, Ιταλία) ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, μεταξύ άλλων, αν είναι δυνατό να λαμβάνονται μέτρα έκτακτης ανάγκης βάσει της αρχής της προφύλαξης.

Με τις σημερινές του προτάσεις, ο γενικός εισαγγελέας Michal Bobek εισηγείται στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέτρα έκτακτης ανάγκης σχετικά με γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές μόνον αν μπορούν να αποδείξουν, πέραν του επείγοντος, την ύπαρξη μιας κατάστασης που θα μπορούσε να ενέχει σαφή και σοβαρό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, την υγεία των ζώων και το περιβάλλον, όπως προβλέπεται στο άρθρο 34 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές².

Το άρθρο 34 συνιστά, κατά την άποψη του γενικού εισαγγελέα, συγκεκριμένη έκφραση της αρχής της προφύλαξης για τις περιπτώσεις επείγοντος στο ειδικό πλαίσιο των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών.

¹ Απόφαση της Επιτροπής, της 22ας Απριλίου 1998, για τη διάθεση στην αγορά γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου (*Zea mays* L. σειρά MON 810) σύμφωνα με την οδηγία 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 1998, L 131, σ. 32).

² Κανονισμός (ΕΚ) 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές (ΕΕ 2003, L 268, σ. 1). Το άρθρο 34 επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα έκτακτης ανάγκης «[ό]ταν είναι προφανές ότι προϊόντα που έχουν εγκριθεί [...] είναι πιθανό να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου, την υγεία των ζώων ή το περιβάλλον».

Δυνάμει της αρχής της προφύλαξης, όπως κατοχυρώνεται στη νομοθεσία για τα τρόφιμα³, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα έκτακτης ανάγκης για την προστασία της ανθρώπινης υγείας, προς αποφυγήν κινδύνων οι οποίοι δεν έχουν ακόμη πλήρως εξακριβωθεί ή γίνει αντιληπτοί, λόγω επιστημονικής αβεβαιότητας.

Εντούτοις, ο γενικός εισαγγελέας Bobek εκτιμά ότι, για διάφορους λόγους, η γενική αυτή αρχή δεν τροποποιεί τις προϋποθέσεις της πιο εξειδικευμένης διάταξης του άρθρου 34. Πρώτον, η αρχή της νομιμότητας, η οποία αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία στις περιπτώσεις όπου τα κράτη μέλη επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις, επιτάσσει να ενεργούν οι δημόσιες αρχές εντός των ορίων που έχει θέσει ο νόμος. Δεύτερον, οι κανονισμοί πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη. Τρίτον, η αρχή της προφύλαξης και το άρθρο 34 λειτουργούν σε διαφορετικό πλαίσιο, δεδομένου ότι το άρθρο 34, εν αντιθέσει προς την αρχή της προφύλαξης, αφορά ειδικώς τα γενετικώς τροποποιημένα προϊόντα, για τα οποία έχει ούτως ή άλλως διενεργηθεί πλήρης επιστημονική αξιολόγηση, προτού επιτραπεί η διάθεσή τους στην αγορά.

Ο γενικός εισαγγελέας προσθέτει ότι το συμπέρασμά του δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι, το 2015, μια νέα οδηγία⁴ μετέβαλε σημαντικά το νομικό πλαίσιο το οποίο ισχύει για τους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς στην Ένωση, ούτε από το γεγονός ότι, το 2016, η Επιτροπή⁵, βάσει της νέας αυτής οδηγίας, απαγόρευσε την καλλιέργεια αραβοσίτου MON 810 σε 19 κράτη μέλη, περιλαμβανομένης της Ιταλίας. Ο γενικός εισαγγελέας παρατηρεί ότι η οδηγία τέθηκε σε ισχύ κατόπιν της έκδοσης της εθνικής απόφασης και εστιάζει σε διαφορετικούς λόγους.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

³ Κανονισμός (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ 2002, L 31, σ. 1). Το άρθρο 7, που επιγράφεται «Αρχή της προφύλαξης», επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα έκτακτης ανάγκης «στις ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες [...] εντοπίζεται πιθανότητα βλαβερών επιπτώσεων στην υγεία αλλά εξακολουθεί να υπάρχει επιστημονική αβεβαιότητα».

⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2015/412 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2015, για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στην επικράτειά τους (ΕΕ 2015, L 68, σ. 1).

⁵ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/321 της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2016, για την αναπροσαρμογή του γεωγραφικού πεδίου της έγκρισης για την καλλιέργεια γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου (Zea mays L.) MON 810 (ΕΕ 2016, L 60, σ. 90).